

Фарміраванне асобасных і метапрадметных кампетэнцый па вучэбным прадмеце “Беларуская мова”

Дыдактычныя матэрыялы для IV класа

А. У. ДАНИЧ,
загадчык кафедры
дашкольнай і пачатковай
адукацыі Віцебскага
дзяржаўнага ўніверсітэта
імя П. М. Машэрава,
кандыдат
педагагічных навук,
дацэнт

Тэма “Тэкст”

Шавец і рыбак (беларуская народная казка)

Жыў-быў вельмі бедны шавец. Неяк пайшоў шавец у дарогу, сустрэў двух купцоў. Купцы ведалі пра яго беднасць і далі яму сто рублёў. Шавец купіў хлеба, а астатнія грошы схаваў у мякіне. Адноўчы ганчар вазіў па сяле гаршкі. Жонка шаўца ўзяла мякіну і аддала ганчару за гаршчок.

Доўга плакаў шавец, ды зноў пайшоў у дарогу. Сустрэлі шаўца купцы і зноў далі яму сто рублёў. Шавец купіў у горадзе хлеба, мяса, а астатнія грошы

зашыў у шапку і пайшоў дадому. Як ішоў шавец дарогаю, крумкач пачуў мяса і хацеў вырваць яго з рук шаўца, але замест мяса сарваў шапку з галавы і панёс у гняздо.

Пагараваў шавец і зноў пайшоў у дарогу. Сустрэлі яго купцы і далі яму кавалак волава. Прынёс шавец волава дадому, кінуў пад лаву, а сам сеў за працу. Раз прыйшоў да шаўца рыбак, угледзеў пад лавай волава і кажа:

— Нашто табе яно, аддай лепш мне, а я першую рыбіну, што злаўлю, аддам табе.

Шавец згадзіўся. Злавіў рыбак рыбу, прынёс яе шаўцу. У гэтай рыбіне знайшоў шавец дарагі каменьчык — дьямент, за які купіў сабе дом і сад. Тады толькі разбагацеў шавец [1, с. 24].

1. Пра што гэтая казка? Сфармулюйце адказ адным сказам.

2. Складзіце план тэксту “Шавец і рыбак”.

3. Адзначце малюнкi, якія **не** суадносяцца са зместам тэксту.

новае ў змесце пачатковай адукацыі

4. Ці адпавядаюць прыведзеныя сцвярджэнні будове і зместу тэксту?

№	Сцвярджэнне	Так (+)	Не (-)
1	Падзеі ў тэксце адбываюцца адначасова.		
2	Тэкст змяшчае пачатак, развіццё падзей і заканчэнне.		
3	У тэксце гаворыцца аб прыметах шаўца, яго жонкі і дзяцей.		

4	Да тэксту можна паставіць пытанне: “Чаму так адбылося?”		
5	Тэкст змяшчае гісторыю цудоўнага абагачэння шаўца.		
6	Падзеі ў тэксце змяняюць адна адну.		
7	Да тэксту можна паставіць пытанне: “Як гэта было?”		
8	Тэкст змяшчае доказы галоўнай думкі (тэзіса).		

На аснове сваіх адказаў вызначце тып гэтага тэксту.

Гэта тэкст-_____

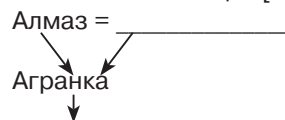
5. Чаму шавец ніяк не мог разбагацець? Адзначце правільныя, на ваш погляд, адказы.

- Шавец мала працаваў.
- Шаўцу часта не шанцавала.
- Купцы давалі шаўцу мала грошай.
- Шавец спадзяваўся толькі на чужую дапамогу.
- У шаўца была неразумная жонка.

6. Пазнаёмцеся з прапанаванай інфармацыяй. Дапоўніце схему: дапішыце словы “дыямент” і “брыльянт”.

Алмаз, дыямент — бясколерны, белы, блакітны, зеленаваты, жаўтаваты, чырванаваты, шэры ці чорны звышцвёрды мінерал.

Брыльянт таксама алмаз, але ён прайшоў спецыяльную ювелірную апрацоўку — агранку, якая максімальна перадае натуральны бляск дыяменту. Гэта ўжо не проста мінерал, а празрысты каштоўны камень высокай чысціні [5].

7. Насця, Дзіма, Таня і Арцём размаўлялі пра такі цікавы камень, як алмаз.

Арцём: “Алмаз выкарыстоўваюць, каб рэзаць шкло”.

Таня: “Алмазы — гэта карысныя выкапні”.

Насця: “Алмазы бываюць любога колеру, нават фіялетавага і аранжавага”.

Дзіма: “У Беларусі шмат радовішчаў алмазаў”.

З кім з дзяцей вы згодныя? Запішыце.

Я згодны з _____.

8. Знайдзіце агульную прымету дыямента (алмаза), пра якую гаворыцца ў казцы і тэксце з задання 6.

_____

Цар-дуб

Цар-дуб, самае старое дрэва ў Беларусі, расце на паўднёвым захадзе нашай краіны, у Маларыцкім раёне Брэсцкай вобласці. Гэта дуб чарэшчаты. Яму больш за 800 гадоў. Апошнім часам вучоныя выказваюць меркаванне, што яго ўзрост — каля 860 гадоў. Давайце ўявім, сведкам колькіх падзей стаў гэты дуб і пра што можа нам расказаць...

Пачалося яго жыццё з прарастання жалуда яшчэ ў часы такіх вядомых беларускіх асветнікаў, як Ефрасіння Полацкая і Кірыла Тураўскі. Дуб перажыў князёў Вялікага Княства Літоўскага і існаванне такіх дзяржаў, як Расійская імперыя і Савецкі Саюз. Працягвае расці ён і зараз...

Не ўсё было бязвоблачна ў гісторыі дуба. Адночы ў яго ўдарыла маланка і прайшла праз ствол да самых каранёў, але не разбурыла дрэва. Па словах старажылаў, першы раз гэта здарылася ў Вялікую Айчынную вайну, у 1943 годзе. З таго часу маланка не аднойчы ўдарала ў Цар-дуб. Потым яму зламала верхавіну. Паступова яго “раны” павялічыліся да памераў дупла, а на месцы следу маланкі ўтварылася паласа без кары шырынёй каля 10 см. Дуб пачаў паступова страчваць сілы, высыхаць. Невыпадкава менавіта гэтае дрэва першым у краіне праходзіла “курс лячэння”.

Паводле С. Саўчука [2, с. 4—5]

1. У якой частцы нашай краіны расце самае старое дрэва? Адказ запішыце ў форме сказа. Падкрэсліце ў ім граматычную аснову.

2. Што новае для сябе вы даведаліся з гэтага тэксту? Выберыце адказы з прапанаваных варыянтаў.

- Самы стары дуб Беларусі — дуб чарэшчаты.
- Цар-дубу больш за восем стагоддзяў.
- Маларыцкі раён уваходзіць у склад Брэсцкай вобласці.
- Ефрасіння Полацкая і Кірыла Тураўскі — вядомыя беларускія асветнікі.
- Раней наша краіна была часткай Савецкага Саюза.
- Расійская імперыя і Савецкі Саюз — дзяржавы, якіх зараз няма.

3. Выпішыце з 2-га абзаца тэксту дзве пары аднародных членаў сказа, выражаных уласнымі назвамі. Назавіце сродак сувязі гэтых членаў сказа.

Сродак сувязі: _____

4. Перачытайце 3-ці абзац тэксту. На яго аснове запоўніце табліцу.

Аднародныя члены сказа	Сродак сувязі	Знак прыпынку

5. Пазнаёмцеся з дадатковай інфармацыяй. Карыстаючыся атрыманымі звесткамі, дапоўніце табліцу. Дайце назвы двум апошнім слупкам табліцы.

Самае старое дрэва на Зямлі — сасна Мафусаіл, ёй больш за 4800 гадоў. Расце яна на тэрыторыі ЗША. Крыху маладзейшы за яе іранскі кіпарыс Зараастрыўскі Сарва, яму каля 4500 год. Ва Уэльсе (Вялікабрытанія) да гэтай пары расце велізарны ціс Лангерню, прыблізны ўзрост якога 4000 гадоў. На схілах гары Этна (Італія) можна ўбачыць самыя старыя і самыя тоўстыя ў свеце каштан: яго ўзрост — ад 3000 да 4000 гадоў, а ахоп ствала — ажно 58 м. Называюць гэты каштан “Дрэвам ста коней” [4].

Самыя старыя дрэвы свету

Назва дрэва	Парода дрэва		
	сасна	4800	
Зараастрыўскі Сарва			
Лангерню			Вялікабрытанія
	каштан	2000—4000	
	дуб		Беларусь

Які факт пра адно з найстарэйшых дрэў не адлюстраваны ў табліцы? Запішыце яго.

6. Згодна з легендай, аднойчы іспанская каралева Джавана I Арагонская разам з сотняй рыцараў схавалася ад навальніцы пад кронай аднаго дрэва. Пра якое дрэва з тэксту, прыведзенага ў заданні 6, можа ісці гаворка? Дапішыце.

Гэта _____
Адзначце яго па малюнку.

новае ў змесце пачатковай адукацыі

7. Прыгадайце самае вялікае дрэва, якое вы бачылі. Што гэта за дрэва? Дзе яно расце? Як выглядае? Апішыце ў форме звязнага тэксту.

Тэма “Часціны мовы”

Алесь дрэнна піша дыктанты. Памылка перад памылкай скача. Каб хлопчык трохі падцягнуўся, настаўніца параіла часцей пісаць дыктанты дома. Вечарам Алесь прынёс тату падручнік і сказаў:

— Дыктуй, тата. Буду вучыцца пісаць без памылак.

Тата ахвотна дыктуе. Алесь старанна піша. І так некалькі дзён запар. А потым тата адклаў падручнік убок.

— Сёння буду дыктаваць на памяць, — сказаў ён.

Алесь выводзіць сказ за сказы:

“На дварэ стаіць вясна. Радасна свеціць сонейка. А пад нагамі разліваюцца лужыны. Я не магу прайсці міма, абавязкова ўлезу ў ваду”.

Алесь зірнуў на тату:

— Пра каго гэта?

— Пішы, сыноч, пішы...

Алесь піша далей:

“Прыйдзеш дадому ўвесь мокры, вось маці і работа. А яна хацела адпачыць!”

— Дрэнны дыктант ты, тата, прыдумаў, — пачыраванеў да вушэй Алесь.

— Нічога я не прыдумаў, — сказаў тата.

Вечарам, зрабіўшы ўрокі, Алесь вырашыў, што заўтра ён напіша зусім іншы дыктант.

Паводле В. Ткачова [3, с. 143—135]

1. Якая галоўная думка гэтага апавядання? Адзначце.

Каб добра вучыцца, трэба шмат займацца не толькі ў школе, але і дома.

Добра, калі бацькі дапамагаюць сваім дзецям рыхтавацца да ўрокаў.

Дзеці павінны дапамагаць сваім бацькам у хатніх справах.

Каб вырасці сапраўдным чалавекам, трэба не толькі добра вучыцца, але і берагчы сваіх родных, дапамагаць ім.

Каб маці было менш работы, трэба абмінаць лужыны і не лезці ў ваду.

Прыдумайце назву тэксту.

---

2. Выпішыце з тэксту два сказы, якія даказваюць, што Алесю стала сорамна за свае паводзіны. Падкрэсліце ў гэтых сказах назоўнікі, вызначце іх склон і лік.

1) _____

2) _____

3. Ці адпавядаюць прапанаваныя малюнкі тэксту? Запішыце, калі магчыма, побач з нумарам малюнка адпаведны сказ з тэксту.

1

2

3

4

1 — _____

2 — _____

3 — _____

4 — _____

4. Расстаўце нумары малюнкаў з папярэдняга задання так, каб яны адпавядалі паслядоўнасці падзей у тэксце.

Да чаго можа быць аднесены малюнак 1?

---

5. Як вы лічыце, які дыктант будзе назаўтра пісаць Алесь? Паспрабуйце скласці некалькі сказаў для гэтага дыктанта і запішыце іх.

---

6. Выпішыце ў табліцу ўсе дзеясловы з тэксту дыктанта, які прыдумаў тата для Алеся. Дапішыце 2—3 дзеясловы з тэксту ў той слупок, дзе менш слоў.

I спражэнне	II спражэнне

7. Слоў якой часціны мовы ў тэксце татавага дыктанта амаль што няма?

У тэксце амаль што няма _____

Запішыце некалькі словазлучэнняў, у склад якіх уваходзяць словы гэтай часціны мовы.

---

8. Выкажыце сваю думку наконт прапанаванага сцвярджэння і запішыце ў форме невялікага тэксту.

Для сапраўднага мужчыны не існуе паняццяў “жаночая работа” і “не мужчынская справа”.

Спецыфікацыя дыдактычных заданняў

Да тэмы “Тэкст” (казка “Шавец і рыбак”)

Пытанні і заданні	Уменне, якое фарміруецца	Прыкладны адказ																											
1. Пра што гэтая казка? Сфармулюйце адказ адным сказам.	Вызначаць тэму тэксту	Гэтая казка пра тое, якім чынам беднаму шаўцу ўдалося разбагацець.																											
2. Складзіце план тэксту “Шавец і рыбак”.	Вызначаць структурныя часткі тэксту; праводзіць аналіз і сінтэз зместу	1. Першая сустрэча шаўца з купцамі. 2. Groшы трапілі да ганчара. 3. Другая сустрэча з купцамі. 4. Groшы адабраў крумкач. 5. Трэцяя сустрэча з купцамі. 6. Дамова з рыбаком і нечаканае багацце.																											
3. Адзначце малюнкi, якія не суадносяцца са зместам тэксту.	Шукаць інфармацыю, прадстаўленую ў відавочным выглядзе; суадносіць тэкставую інфармацыю з візуальнай	 																											
4. Ці адпавядаюць прыведзеныя сцвярджэнні будове і зместу тэксту? На аснове сваіх адказаў вызначце тып гэтага тэксту.	Аналізаваць змест і будову тэксту; інтэрпрэтаваць і інтэграваць інфармацыю, прадстаўленую ў невідавочным выглядзе; выкарыстоўваць тэкст для рашэння вучэбна-практычнай задачы — вызначэння тыпу тэксту	<table border="1"> <thead> <tr> <th>№ сцвярджэння</th> <th>Так</th> <th>Не</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td></td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>+</td> <td></td> </tr> <tr> <td>3</td> <td></td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td></td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>+</td> <td></td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>+</td> <td></td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>+</td> <td></td> </tr> <tr> <td>8</td> <td></td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table> <p>Гэта тэкст-апавяданне.</p>	№ сцвярджэння	Так	Не	1		-	2	+		3		-	4		-	5	+		6	+		7	+		8		-
№ сцвярджэння	Так	Не																											
1		-																											
2	+																												
3		-																											
4		-																											
5	+																												
6	+																												
7	+																												
8		-																											
5. Чаму шавец ніяк не мог разбагацець? Адзначце правільныя, на ваш погляд, адказы.	Шукаць інфармацыю, прадстаўленую ў невідавочным выглядзе; ацэньваць сцвярджэнне з пункту гледжання ўласных маральных нормаў і ведаў	Шаўцу часта не шанцавала. Шавец спадзяваўся толькі на чужую дапамогу.																											

новае ў змесце пачатковай адукацыі

Пытанні і заданні	Уменне, якое фарміруецца	Прыкладны адказ
6. Пазнаёмцеся з прапанаванай інфармацыяй. Дапоўніце схему: дапішыце словы “дыямент” і “брыльянт”.	Інтэрпрэтаваць і інтэграваць інфармацыю, прадстаўленую ў невідавочным выглядзе	<pre> Алмаз = дыямент ↙ ↘ Агранка ↓ Брыльянт </pre>
7. Насця, Дзіма, Таня і Арцём размаўлялі пра такі цікавы камень, як алмаз. З кім з дзяцей вы згодныя? Запішыце.	Шукаць інфармацыю па-за межамі тэксту	Я згодны з Арцёмам і Таняй.
8. Знайдзіце агульную прымету дыямента (алмаза), пра якую гаворыцца ў казцы і тэксце з задання 6.	Шукаць інфармацыю, прадстаўленую ў невідавочным выглядзе; інтэграваць асобныя адзінкі інфармацыі на аснове ўстанаўлення падабенства і адрознення	Дыямент — вельмі каштоўны камень.

Да тэмы “Сказ” (тэкст “Цар-дуб”)

Пытанні і заданні	Уменне, якое фарміруецца	Прыкладны адказ												
1. У якой частцы нашай краіны расце самае старое дрэва? Адказ запішыце ў форме сказа. Падкрэсліце ў ім граматычную аснову.	Шукаць інфармацыю, прадстаўленую ў відавочным выглядзе; выкарыстоўваць інфармацыю з тэксту для рашэння вучэбна-практычнай задачы — вызначэння галоўных членаў сказа	Самае старое дрэва Беларусі <u>расце</u> на паўднёвым захадзе краіны.												
2. Што новае для сябе вы даведаліся з гэтага тэксту? Выберыце адказы з прапанаваных варыянтаў.	Аналізаваць, інтэрпрэтаваць інфармацыю з тэксту, супастаўляць яе з уласнымі ведамі і вопытам	<i>Адказ носіць індывідуальны характар</i>												
3. Выпішыце з 2-га абзаца тэксту дзве пары аднародных членаў сказа, выражаных уласнымі назвамі. Назавіце сродак сувязі гэтых членаў сказа.	Шукаць у тэксце патрэбную інфармацыю па зададзеным крытэрыі; выкарыстоўваць інфармацыю з тэксту для рашэння вучэбна-практычнай задачы — вызначэння сродку сувязі аднародных членаў сказа	Ефрасіння Полацкая і Кірыла Тураўскі. Расійская імперыя і Савецкі Саюз. Сродак сувязі: <i>і</i> .												
4. Перачытайце 3-ці абзац тэксту. На яго аснове запоўніце табліцу.	Перабудоўваць інфармацыю ў таблічную форму; выкарыстоўваць інфармацыю з тэксту для рашэння вучэбна-практычнай задачы — знаходжання аднародных членаў сказа, вызначэння іх сродку сувязі	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Аднародныя члены сказа</th> <th>Сродак сувязі</th> <th>Знакі прыпынку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ударыла і прайшла</td> <td>і</td> <td>коска не ставіцца</td> </tr> <tr> <td>прайшла, але не разбурыла</td> <td>але</td> <td>коска</td> </tr> <tr> <td>Страчваць, высыхаць</td> <td>інтанацыя пералічэння</td> <td>коска</td> </tr> </tbody> </table>	Аднародныя члены сказа	Сродак сувязі	Знакі прыпынку	ударыла і прайшла	і	коска не ставіцца	прайшла, але не разбурыла	але	коска	Страчваць, высыхаць	інтанацыя пералічэння	коска
		Аднародныя члены сказа	Сродак сувязі	Знакі прыпынку										
		ударыла і прайшла	і	коска не ставіцца										
		прайшла, але не разбурыла	але	коска										
Страчваць, высыхаць	інтанацыя пералічэння	коска												
ударыла і прайшла	і	коска не ставіцца												
прайшла, але не разбурыла	але	коска												
Страчваць, высыхаць	інтанацыя пералічэння	коска												

Пытанні і заданні	Уменне, якое фарміруецца	Прыкладны адказ																								
5. Пазнаёмцеся з дадатковай інфармацыяй. Карыстаючыся атрыманымі звесткамі, дапоўніце табліцу. Дайце назвы двум апошнім слупкам табліцы.	Знаходзіць інфармацыю, прадстаўленую ў відавочным і невідавочным выглядзе; перабудоўваць інфармацыю: складаць табліцу на аснове тэксту; класіфікаваць, вызначаць крытэрыі для класіфікацыі	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Назва дрэва</th> <th>Парода дрэва</th> <th>Узрост</th> <th>Краіна</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Мафусаіл</td> <td>сасна</td> <td>4800</td> <td>ЗША</td> </tr> <tr> <td>Зара-астрыйскі Сарва</td> <td>кіпарыс</td> <td>4500</td> <td>Іран</td> </tr> <tr> <td>Лангерню</td> <td>ціс</td> <td>4000</td> <td>Вяліка-брытанія</td> </tr> <tr> <td>Дрэва ста коней</td> <td>каштан</td> <td>3000—4000</td> <td>Італія</td> </tr> <tr> <td>Цар-дуб</td> <td>дуб</td> <td>860</td> <td>Беларусь</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ахоп ствала самага тоўстага каштана ў свеце — 58 м</p>	Назва дрэва	Парода дрэва	Узрост	Краіна	Мафусаіл	сасна	4800	ЗША	Зара-астрыйскі Сарва	кіпарыс	4500	Іран	Лангерню	ціс	4000	Вяліка-брытанія	Дрэва ста коней	каштан	3000—4000	Італія	Цар-дуб	дуб	860	Беларусь
Назва дрэва	Парода дрэва	Узрост	Краіна																							
Мафусаіл	сасна	4800	ЗША																							
Зара-астрыйскі Сарва	кіпарыс	4500	Іран																							
Лангерню	ціс	4000	Вяліка-брытанія																							
Дрэва ста коней	каштан	3000—4000	Італія																							
Цар-дуб	дуб	860	Беларусь																							
6. Згодна з легендай, аднойчы іспанская каралева Джавана I Арагонская разам з сотняй рыцараў схавалася ад навальніцы пад кронай аднаго дрэва. Пра якое дрэва з тэксту, прыведзенага ў заданні 6, можа ісці гаворка? Дапішыце. Адзначце яго на малюнку.	Шукаць, інтэрпрэтаваць і інтэграваць інфармацыю, прадстаўленую ў невідавочным выглядзе; суадносіць тэкставую інфармацыю з візуальнай, прадстаўленай у выглядзе малюнка	<p>Гэта “Дрэва ста коней”.</p> 																								
7. Прыгадайце самае вялікае дрэва, якое вы бачылі. Што гэта за дрэва? Дзе яно расце? Як выглядае? Апішыце ў форме звязнага тэксту.	Выкарыстоўваць маўленчыя сродкі для рашэння камунікатывых і вучэбна-практычных задач — будаваць звязнае выказванне на аснове зместу тэксту і ўласнага жыццёвага вопыту	Адказ носіць індывідуальны характар																								

Да тэмы “Часціны мовы”

Пытанні і заданні	Уменне, якое фарміруецца	Прыкладны адказ
1. Якая галоўная думка гэтага апавядання? Адзначце.	Вызначаць галоўную думку тэксту; даваць яму назву	Каб вырасці сапраўдным чалавекам, трэба не толькі добра вучыцца, але і берагчы сваіх родных, дапамагаць ім. “Незвычайны дыктант”
2. Выпішыце з тэксту два сказы, якія даказваюць, што Алесю стала сорамна за свае паводзіны. Падкрэсліце ў гэтых сказах назоўнікі, вызначце іх склон і лік.	Знаходзіць інфармацыю, прадстаўленую ў невідавочным выглядзе; прыводзіць доказы да сцвярджэння; выкарыстоўваць інфармацыю з тэксту для рашэння вучэбна-практычнай задачы — вызначэння склону і ліку назоўнікаў	<p>В., адз. Н., адз. 1) Дрэны дыктант ты, тата, прыду- маў, — пачырванеў да вучэй Алесь. Р., мн. Н., адз. В., мн. Н., адз. 2. Вечарам, зрабіўшы ўрокі, Алесь вырашыў, што заўтра ён напіша зусім В., адз. іншы дыктант.</p>

новае ў змесце пачатковай адукацыі

Пытанні і заданні	Уменне, якое фарміруецца	Прыкладны адказ																
3. Ці адпавядаюць прапанаваныя малюнкi тэксту? Запішыце, калі магчыма, побач з нумарам малюнка адпаведны сказ з тэксту.	Суадносіць тэкставую інфармацыю з візуальнай, прадстаўленай у выглядзе малюнка	2 — Я не магу прайсці міма, абавязкова ўлезу ў ваду. 3 — Прыйдзеш дадому ўвесь мокры, воль маці і работа. 4 — Алець старанна піша.																
4. Расстаўце нумары малюнкаў з папярэдняга задання так, каб іх змест адпавядаў паслядоўнасці падзей у тэксце. Да чаго можа быць аднесены малюнак 1?	Вызначаць сэнсавыя сувязі паміж рознымі відамі інфармацыі; на падставе тэксту і ўласнага вопыту прагназаваць развіццё падзей	4, 2, 3. Малюнак 1 можа быць аднесены да будучага дыктанта, які напіша Алець																
5. Як вы лічыце, які дыктант будзе назаўтра пісаць Алець? Паспрабуйце скласці некалькі сказаў для гэтага дыктанта і запішыце іх.	Ствараць звязнае выказванне, абапіраючыся на ўласныя маральныя нормы і вопыт	<i>Адказ носіць індывідуальны характар</i>																
6. Выпішыце ў табліцу ўсе дзеясловы з тэксту дыктанта, які прыдумаў тата для Алеся. Дапішыце 2—3 дзеясловы з тэксту ў той слупок, дзе менш слоў.	Знаходзіць у тэксце інфармацыю па зададзеным крытэры; выкарыстоўваць тэкст для рашэння вучэбна-практычнай задачы — вызначэння спражэння дзеясловаў, ужытых у рознай форме	<table border="1"> <thead> <tr> <th>I спражэнне</th> <th>II спражэнне</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>разліваюцца</td> <td>стаіць</td> </tr> <tr> <td>магу</td> <td>свеціць</td> </tr> <tr> <td>прайсці</td> <td><i>бачыш</i></td> </tr> <tr> <td>улезу</td> <td><i>носіць</i></td> </tr> <tr> <td>прыйдзеш</td> <td><i>любім</i></td> </tr> <tr> <td>хацела</td> <td></td> </tr> <tr> <td>адпачыць</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	I спражэнне	II спражэнне	разліваюцца	стаіць	магу	свеціць	прайсці	<i>бачыш</i>	улезу	<i>носіць</i>	прыйдзеш	<i>любім</i>	хацела		адпачыць	
I спражэнне	II спражэнне																	
разліваюцца	стаіць																	
магу	свеціць																	
прайсці	<i>бачыш</i>																	
улезу	<i>носіць</i>																	
прыйдзеш	<i>любім</i>																	
хацела																		
адпачыць																		
7. Слоў якой часціны мовы ў тэксце татавага дыктанта амаль што няма? Запішыце некалькі словазлучэнняў, у склад якіх уваходзяць словы гэтай часціны мовы.	Знаходзіць прыметнікі, якія падыходзяць па сэнсе да назоўнікаў; будаваць словазлучэнні	У тэксце амаль што няма прыметнікаў. Цёплая вясна, ласкавае сонейка, шырокая вуліца, глыбокія лужыны, брудную ваду, цяжкая работа і інш.																
8. Выкажыце сваю думку наконт прапанаванага сцвярджэння і запішыце ў форме невялікага тэксту.	Ствараць звязнае выказванне, абапіраючыся на ўласныя маральныя нормы і вопыт	<i>Адказ носіць індывідуальны характар</i>																

ЛІТАРАТУРА

1. Не сілай, а розумам : беларус. нар. казкі : для чытання дарослымі дзецьмі / склад. Т. І. Жукоўская. — Мінск : Беларус. Энцыкл. імя П. Броўкі, 2017. — 28 с.
2. Саўчук, С. С. Старажылы волаты і монстры : для мал. шк. узросту / С. С. Саўчук. — Мінск : Беларус. Энцыкл. імя П. Броўкі, 2017. — 32 с.: іл. — (Самыя-самыя).
3. Ткачоў, В. Незвычайны дыктант : апавяданні : для мал. шк. узросту / В. Ткачоў. — Мінск : Маст. літ., 2004. — 44 с.
4. Топ-10 самых старых дрэвьев на Земле [Электрон. рэсурс]. — Режим доступа: <https://kr.ua/life/487161-top-10-samykh-starykh-dereviev-na-zemle>. — Дата доступа: 09.06.2019.
5. Энцыклапедыя Кальера [Электрон. рэсурс]. — Рэжым доступу: https://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_colier/6226/%D0%90%D0%9B%D0%9C%D0%97. — Дата доступа: 03.06.2019.

На дыску —
карткі з заданнямі.